

תמצית הדף היומי

פרשת מי תשא

פסחים צט-קה

דף צט עס

דיני חבורה שאבד פסחה: א. אמרו לאחד שישחוט והם שחטו הוא אוכל משלו והם מהראשון, **ובלא ידוע** הוא אוכל משלו והם לא אוכלים [שמה הם שחטו קודם ומשני ידעם מהאבד] ופטורין מפסח שני. **ב.** אמר להם שאם יאחר ישחטו עליו, אם שלו נשחט ראשון הם אוכלין משלהו והוא אוכל מהראשון, **ובלא ידוע** פטור. **ג.** אמר להם ואמרו לו כולן אוכלין מהראשון שחטו שלוחם והם שלוחיו, **ובלא ידוע** שניהם נשרפים ופטורים מלעשות פסח. **ד.** ואם לא אמרו כלל כל אחד אוכל משלו ואינן אחראין זל"ז, ומכאן אמרו חכמים יפה שתיקה לחכמים וכ"ש לטפשים. * **שתי חבורות שנתערב פסחן** כל אחת מושכת אחד מן הפסחים, וכל חבורה לוקחת אחד מבני החבורה השניה, והוא נמנה אצלם והם נמנים אצלו מספיק [ה"ה להמשה חבורות של המשה חמשה בני"א]. * **שנים שנתערבו פסחיהן** כל אחד מושך קרבן אחד וממנה עמו אחד מן השוק ונמנה אצלו, **ובענין למימר** דמתני' דלא כר' יהודה דבעי שאחד מבני חבורה הראשונה יהא קיים, ודחי' דאפי' תימא ר"י כיון דס"ל דאין שוחטין את הפסח על היחיד, מעיקרא לאמנוני אחרינא בהדיה קאי. [מתני' דייקא דס"ל כר' יהודה מדקתני חמשה חבורות של המשה חמשה בני"א ולא נקטין חמשה וארבעה]. * **פרק עשירי.** אפי' עני שבישראל לא יאכל עד שישב [בבן חורין במטה ועל השולחן] ולא יפחתו לו מדי' כוסות של יין [בנגד ד' לשונות של גאולה] אפי' אם מתפרנס מן התמחוי. * **עיר"פ סמוך למנחה לא יאכל אדם עד שתחשך.** מסקינן דמתני' אתיא אליבא דר' יוסי דס"ל שבערבי שבתות וי"ט אוכל והולך עד שתחשך, אך בער"פ משום חיובא דמוצה [שלא תהא נאכלת על השובע] מודה, **ובחור"א בעי' למימר** דאתיא נמי כרבי יהודה ובע"פ אף סמוך למנחה [חצי שעה קודם] אסור, ודחי' דהלא אף בע"ש אסור סמוך למנחה [דקאמר מתשע שעות ולמעלה ומתצתא היא דתנא תני לה קמיה דר"פ בר רב אמי וקיבלה]. **ומחזורתא כדמעיקרא.** ואין להקשות מזה דקאמרין הלכה כר' יהודה בער"פ והלכה כר' יוסי בע"ש דמכלל דפליג ר' יוסי אף בער"פ, דהאי פלוגתא מיירי במי שהתחיל לאכול בער"פ אי צריך להפסיק, אך להתחיל מודה ר' יוסי דאסור.

דף ק קס

רשב"ג ור' יהודה ור' יוסי היו מסובין בעכו ורצה רשב"ג לחוש לדברי ר' יהודה ולהפסיק, וא"ל ר' יוסי בפני אתה מביישני, **ולא זזו משם עד שקבעו הלכה כר' יוסי.** * **לרב יהודה אמר שמואל** פורס מפה ומקדש וחוזר ואוכל [והא דקאמר שמואל כשם שפסטיקין לקידוש כך מפסטיקין להבדלה היינו למפה]. וכן עבד עובדא רבה בר רב הונא בבית ריש גלותא [כן הוא לפרש"י, אך לפרש"ם לא עסקו באכילה בבית ריש גלותא והביאו השולחן אחר שחשכה, והוא סבר שאין להביא השולחן עם הלחם עד לאחר הקידוש, ובפריסת המפה יש מעין סילוק השולחן]. * **שוין ר' יוסי ור' יהודה שאין מתחילין-בער"פ.** ושוין שמתחילין-קודם תשעה. ופליגי לאחר תשעה-דלר' יהודה אין מתחילין ולר' יוסי מתחילין.

דף קא קב

קידוש במקום סעודה. אותם בני"א שקידשו בביהכ"ס ובאים לביתם, **לרב ידי** יין לא יצאו [מאחר שעקרו ממקומן] אך ידי קידוש יצאו דאי"צ קידוש במקום סעודה, וטעם מקדש שוב בביתו להוציא את בני ביתו, **ולשמואל** אף ידי קידוש לא יצאו דאין קידוש אלא במקום סעודה [אפי' במקום בחד ביתא] ומקדשין בביהכ"ס רק כדי להוציא את האחריון שאוכלין וישנים שם. וכן ס"ל **לרב הונא** דאחר שקידש קודם שאכל נפל הנר ונכבה והלך לאכול אצל רבה בנו וקידש שוב. וכן ס"ל **נמי לרבה**, ואף שכל דבריו עביד כרב לבר מהני תלת דעביד כשמואל: **א.** מתירין ציצית מבגד לבגד. **ב.** מדליקין נר חנוכה מנר לנר. **ג.** הלכה כר"ש בגרירה דדבר שאין מתכוון מותר, הנ"מ כחומרי דרב, אך כקולי דרב [כהכא שמיקל שאי"צ קידוש במקום סעודה] לא, **ולרבי יוחנן** אף ידי יין יצאו [שהרי לא הסיחו דעתם ביציאת מביהכ"ס ודעתם להמשיך לאכול בביתם], ואזדא לטעמיה דקאמר אחד שינוי יין ואחד שינוי מקום אי"צ לברך, אך מותבינן עליה מברייתא דאתא התם דבשינוי מקום צריך לברך [כרב ושמואל], והנ"מ מבית לבית אך ממקום למקום [בית ועליה] לא, והנ"מ בדברים שאין טעונין ברכה לאחריהן במקומן כמים ופירות [דודאי כיון שעמד הלך למקום אחר עמידתו זו נגזר מלאכתו] אך בדברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומן כשבעת המינים אי"צ לברך דלקיבועא קמא הדר [ואין להק' מברייתא דאיתא התם דרב אמר גזיף זקן או חולה אי"צ לשוב ולברך בדברים הטעונים ברכה לאחריהן במקומן, דהאי ברייתא קיימא בשיטת ר' יהודה ורבנן פליגי עליה], אך **לרב ששת** אף בזה צריך לברך.

דף קב קג

אמרין דאין להקשות על רבי יוחנן נמי מזה דנח' רבנן על רבי יהודה בדברים הטעונין ברכה לאחריהן דאי"צ לברך, ומשמע דבדברים שאין טעונין ברכה לאחריהן במקומן אף לרבנן בעי ברכה בשינוי מקום, דלעולם אף בדברים שאין טעונין ברכה לאחריהן במקומן אי"צ לברך, והא דקתני מה' בדברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומן להודיען כוחו דר' יהודה דדוקא אם הניח מקצת חברים אי"צ לברך כשיוצאין. * **בני חבורה שהיו מסובין וקידש עליהן היום.** לר' יהודה מביאין לו כוס יין ומקדש עליו תחילה ואח"כ מביאין לו עוד כוס שני ומברך ברהמ"ו ומפסיק. ולר' יוסי גומר סעודתו ולאחמ"כ כוס ראשון ומברך עליו ברהמ"ו וכוס שני ואומר ואמר עליו קידוש היום [ואי"צ לקדש מיד], ולא אמרין תריוויהו על כוס אחד דאין עומרין

מצוות חבילות חבילות [משום משוין] והקושיות: **א.** הנכנס לביתו במוצ"ש ואין לו אלא כוס אחד מניחו לאחר המזון ומשלשלו כולן לאחריו, ומשני דאין לו שאני. **ב.** יו"ט אחר השבת אומר יקנה"ה [וקידוש והבדלה על כוס אחת], ודחי' דמדל"א קאמר זמן מוכח דאיירי בשביעי של פסח דאכל כל מה דאית ליה ולית ליה. **ג.** יו"ט ראשון של פסח לאביי אומר יקנה"ה ולרבא יקנה"ה [ובדאי אית ליה דאפי' עני שבישראל לא יפחתו לו מדי' כוסות]. ודחי' דקידוש והבדלה חדא מילתא היא, אך ברהמ"ו והבדלה תרי מילי נינהו.

דף קג קד

סדר הבדלה ביו"ט שחל להיות אחר השבת: א. לרב- יקנה"ה [דקדושת היום קודמת להבדלה, ויין קודם לקידוש דתדיר]. **ב.** לשמואל- ינה"ק [דהבדלה קודמה לקידוש וכמשל למלך וכו']. **ג.** לרבה- ינה"ק [דנר צריך לומר בין קידוש להבדלה דאחז"ל מבייש את השני, וכשמואל שהבדלה קודמת לקידוש, ויין ראשון דתדיר]. **ד.** לר' יוסי- קני"ה [כרב דקידוש קודם ובעי לסמוך יין להבדלה שיהא נראה שמבדיל על היין]. **ה.** לרבנן- קינ"ה [כרב דקידוש קודם ואח"כ סדר הבדלה]. **ו.** למר בריה דרבינא- נקי"ה [כרב דקידוש קודם ופתח בנר דנהנה ממנו תחילה]. **ז.** למרתא משמיה דר"י- ניה"ק. **ח.** לרבי- נה"ק [נר תחילה שיהא יין סמוך להבדלה, והבדלה קודם לקידוש] דמשל למלך שיוצא ואפרוס נכנס שמלוין תחילה למלך ואח"כ לאפרוס. * **לאביי יקנה"ה** [דזמן קשור וסמוך לקידוש] **ולרבא יקנה"ה** [זמן בסוף דאמרו אפי' בשוק] והלכתא כוותיה. * **רבא בירך על הבשמים תחילה ואח"כ על הנר** כב"ה בשיטת ר' יהודה [ומזון תחילה והבדלה בסוף, ולר"מ לב"ש נר ומזון בשמים והבדלה, ולב"ה נר ובשמים מזון והבדלה]. * **רבא על כסא קמא בירך הגפן וכן בירך הגפן על כוס של ברהמ"ו** דברהמ"ו [הוא היסוד הדעת] [וכן יש נהוג בני ריש גלותא דספק מייתי ספק לא]. * **אמימר** מברך על כל כוס וכוס דנמלך, **ומר זוטרא** בירך על כוס ראשונה ואחרונה כתלמידי דרב [שיש לברך על היין שאחר ברהמ"ו משום היסוד הדעת], **ורב אשי** בירך רק על כוס ראשונה דלית להלכתא כתלמידי דרב [ואין להוכיח זאת מדברי רב שאמר יקנה ההתם לא עקר דעתו משתיה]. * **השמש של רבא** הדליק את האבוקה מהנר דאבוקה מצוה מן המובחר. * **רבא אמר בהבדלה:** המבדיל בין קודש לחול, ובין אור לחושך, ובין ישראל לעמים דס"ל דאין לפחות מג' הבדלות ולא להוסיף על ז', ואמר נמי בין יום השביעי לששת ימי המעשה דצריך לומר מעין חתימה סמוך לחתימה, ולפומבידתא מעין פתיחה סמוך לחתימה **ואיכא בנייהו** יו"ט שחל להיות אחר השבת אי בעי למימר בין קדושת שבת לקדושת יו"ט הבדלת.

דף קד קה

הפוחת לא יפחות משלוש המוספים לא יוסיף על שבע. ואין להקשות מדקתני דאין אומרים הבדלה ממוצאי יו"ט לשבת, והרגיל [בקי] אומר הרבה הבדלות ושאינו רגיל **אומר אחת**, דתנאי היא- דבנן של קדושים [ר' מנחם בר סימא]- דלא איסתכל בצורתא דזוזא] אומר אחת [וכן נהג חנניא אחי רבי שמואל בר אדיי ואין הלכה כמותיה], ונהגו העם לומר שלש. * **לרבי"ל המבדיל צריך שיאמר מעין הבדלות** 'הכתובות בתורה'. ומקשינן דבעי למימר ז' הבדלות [ואף שבצור' בין יום השביעי לששת ימי המעשה] דמעין חתימה היא מ"מ איכא ז' דכניה לויים וישראלים תרי מילי נינהו] ואחת מהן בין הים לחרבה שלא כתיבא, ומשני דסמי מהכא. * **חתימה בהבדלה.** לרב חותם- מקדש ישראל **ולשמואל**- המבדיל בין קודש לחול ואביי לייט למי שעושה כרב ור"י **בן חנניא** ס"ל דכל החותם מקדש ישראל והמבדיל בין קודש לחול מאיריכו לו ימיו ושנתיו אך אין הלכה כוותיה דאין חותמין בשתים. **וכן ר' יהודה אמר לר' יצחק** בנו שיראה היאך עולא מבדיל, ושלח את אביי שראה שאמר המבדיל בין קודש לחול בלבד ולא התם בה [כעס רבי יהודה על בנו שע"י שלא הלך בעצמו לא תאמר ההלכה בשמו- וכל ת"ח שאומרים שמועה מפיו שפתותיו דוכנות בקבר]. **ואף שכל הברכות צריך לפתוח ולחזותם בהן בברוך**, מ"מ כיון שהבדלה אינה אלא הודאה כברכת המצוות דמאי [וברכה הסמוכה להברחה חותם בלא פתיחה, והטוב והמיטב פותח בלא חתימה]

דף קה קי

לרב המנונא אם קדש היום אי"צ לעקור את השולחן ולהפסיק דשבת קובעת את עצמה כשם שקובעת למעשר ודי בפריסת מפה, **ולהבדלה** אינה קובעת ויכולים להמשיך סעודתם אחר שחשכה [דווקא אכילה אבל שתיה לא] **אבל אתחולי** לא והנ"מ חמורא ושכרא אך מ"א **לרב עמרם** שרי' [וכן סברי רבנן דבי רב אשי דלא קפדי אמאי] **ולרב הונא** אסור דקסבר שכל הטעם כלום קודם שיבדיל מתנתו באסכרה. * **נבי"ל** דמי שלא קידש בע"ש מקדש והולך כל היום כולו **הקושיות: א.** שבת ויו"ט ביום אין בהם קדושה על הכוס אך יש אוכרה, ואמאי לא הרי אי לא קידש מאורתא מקדש למחר, ודחי' לא קתני. **ב.** כבוד יום קודם לכבוד לילה [יין ומיני מגדים] וקידוש לילה קודם לכבוד יום, ואמאי לא ישמרו למחר ויקיים בו שתי המצוות, ודחי' דחביבה מצווה בשעתא, אך בהבדלה מניחו לאחר המזון ומשלשלו כולן לאחריו [ולא מקדימנה להבדלה קודם המזון משום חביבה וכו'] דאפוקי יומא עדיף לאחר שלא יהא נראה כמשוי. **וילפינן מהאי ד' הלכות: א.** המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכוס [קתני הנכנס לבית במוצ"ש וסתם בני"א מבדילין בתפלה]. **ב.** ברכה טעונה כוס. **ג.** כוס של ברכה צריך שיעור [ולא מלקטין תרתין]. **ד.** המברך שצריך שישמע כוס. **ו.** לא טעים ליה לברך עליה תרי זמינן. **ה.** טעמו נגמרו. **ו.** לרבא אשי אין להוכיח דטעמו פגמו דשמוא מיירי שיש רביעית בעצמו ואם טעמו ליכא שיעור, אך רב אדיי קפיד על כוס פגום, ומר בר רב אשי קפיד על חביבת קטנה פגומה]. **ז.** טעם מבדיל. **ח.** ז' אומר בו קדושות על כוס אחת. **ה.** כב"ש אליבא דר' יהודה [שמשלשלו לאחר המזון ומקדים נר בשמים].